

Znaczenie odpowiedzialnej kontroli rodzicielskiej w ustrzeżeniu dzieci i młodzieży przed Internetowymi zagrożeniami.

(Referat dla rodziców wychowanków Zespołu Placówek w Gołotczyźnie)

Drodzy Rodzice, kierujemy do Was ten referat w trosce o dobro i bezpieczeństwo Waszych dzieci, które niezupełnie świadome zagrożeń czyhających na nie w Internecie zbyt wiele czasu, i to nie zawsze kontrolowanego, spędzają w sieci. Dokonując analizy powszechnego dziś problemu nagminnego używania Internetu, a także, co wynika z rozmów z Waszymi dziećmi, młodzi ludzie zwłaszcza bez nadzoru i rodzicielskiej kontroli dość często padają ofiarą różnorodnych zagrożeń. Zwracamy się więc do Was Rodzice o zwrócenie szczególnej uwagi na to, co robią Wasze pociechy w sieci i ile czasu na to poświęcają.

Większość Rodziców jest zupełnie świadoma, że Internet nie zawsze jest miejscem bezpiecznym dla ich dziecka bez względu na jego wiek. Często już nastolatki twierdzą, że są mądre i potrafią się uchronić, ale to tylko ułuda. Jeśli chodzi o szczegółową wiedzę na temat zagrożeń online, nie jest ona powszechna ani wśród młodzieży, ani wśród dorosłych. Przekazy medialne prezentują zgoła sprzeczne informacje, raz Internet przedstawia się jako wspaniałe osiągnięcie cywilizacyjne, pozwalające młodym ludziom na nieograniczone możliwości, a nawet pomoc edukacyjną, innym razem widzimy obraz wirtualnej przestrzeni pełnej najróżniejszych i najgorszych zagrożeń (pedofilii, samobójstw, przemocy w najróżniejszym wydaniu itp.) Nic więc dziwnego, że niejeden z Was, Rodziców czuje się zupełnie zagubiony, nie wie co ma robić, i w efekcie – nie robi nic. Ponadto powszechnie spotykamy się ze stwierdzeniem, że współczesne dzieci i młodzież lepiej, niż my, dorośli, zna się na Internecie i że to oni powinni uczyć nas dorosłych. Takie myślenie niekiedy jakby zwalnia dorosłych od ingerencji w to, co robią dzieci w sieci.

W rzeczywistości wcale nie jest tak, że dzieci i młodzież tylko już dzięki temu, że spędzają w sieci dużo czasu, umieją rozpoznać niebezpieczeństwa i wiedzą, jak należy się zachować w każdej zagrażającej sytuacji. Obecnie Internet jest głównie medium, które umożliwia kontakty międzyludzkie, a należy pamiętać, że przede wszystkim kompetencje społeczne (nabywane z wiekiem i doświadczeniem życiowym), a nie jedynie kompetencje techniczne (świetnie i lepiej opanowane przez dzieci i młodzież) są kluczowe dla umiejętności zachowania bezpieczeństwa w sieci. Dlatego, my, dorośli nie powinniśmy i nie możemy w żadnym wypadku wycofywać się i pozostawiać dzieci w Internecie samym sobie. Wszyscy, my, dorośli powinniśmy mądrze towarzyszyć dzieciom w poznawaniu i używaniu tego wirtualnego świata.

Warto też usystematyzować wiedzę związaną z zagrożeniami online. W najprostszym ujęciu zagrożenia te mogą się wiązać:

*z niewłaściwymi lub wręcz szkodliwymi treściami, z jakimi mogą się zetknąć dzieci i młodzież w Internecie,

*z niebezpiecznymi osobami, które będą chciały kontaktować się z dziećmi w Internecie,

*z niebezpiecznymi działaniami jakie mogą podejmować same dzieci i młodzież, a które mogą mieć dla nich przykre i bolesne konsekwencje.

Szerzej teraz omówione zostaną te trzy poziomy zagrożenia.

Niebezpieczne treści

Dzieci i młodzież w Internecie są zagrożone odbiorem niebezpiecznych treści, a w pierwszej kolejności w tej kategorii zagrożeń wymieniane są różnorodne materiały pornograficzne, które pomimo istniejących prawnych zakazów ciągle są w bardzo łatwy sposób dostępne także dla nieletnich użytkowników Internetu. Serwisy pornograficzne często zestawiają obok

siebie erotykę i tzw. miękką pornografię pełną obrazów i filmów ukazujących seks pełen aberracji i wręcz przemocy. Przykre są wyniki międzynarodowych badań w tym zakresie (badania EU- NET- ADB), które pokazują, że kontakt z pornografią miało dużo ponad dwie trzecie polskich dzieci w wieku do 16 lat (72%). Jednak niebezpieczne treści to nie tylko pornografia, to także przemoc i rasizm, a także przekazy promujące zachowania autodestrukcyjne (promowanie brania narkotyków, skrajne odchudzanie się, czy też sposoby na samobójstwa). Według badań przynajmniej co drugie dziecko w wieku do 16 lat miało kontakt z oglądaniem w sieci promocji zachowań autodestrukcyjnych.

Niebezpieczne kontakty

Internet każdemu użytkownikowi, także naszym dzieciom, umożliwia znajdowanie i nawiązywanie nowych znajomości, znajdowanie innych ludzi o takich samych lub podobnych zainteresowaniach czy poglądach. Jest to jedna z ważnych funkcji Internetu, ale należy pamiętać, że także tutaj może i dochodzi do częstych nadużyć. Oprócz obrzydliwego znanego powszechnie zjawiska *groomingu*, czyli uwodzenia nieletnich w internecie w celu ich późniejszego wykorzystania seksualnego, te niebezpieczne kontakty mogą dotyczyć także zjawisk takich jak werbowanie do sekty lub werbowanie do grupy przestępczej. Nieletni, jeśli odmawia, często jest zastraszany lub zwyczajnie szantażowany i często nie widzi racjonalnego wyjścia z sytuacji. Według przywołanych już badań w roku 2018 aż 68% dzieci i młodzieży w wieku 10 – 16 lat poznało w internecie kogoś, kogo wcześniej nie znali, a aż, co bardzo niepokojące, 32% spotkało się z taką osobą na żywo. I jeśli te nowe internetowe znajomości nie kończą się źle, to jednak warto zachować ostrożność, a już zwłaszcza w przypadku spotkań na żywo. Bądźmy czujni, my, dorośli, za nasze dzieci, które są ufne.

Niebezpieczne działania: cyberprzemoc i seksting

W tej kategorii niebezpieczeństw w sieci są przede wszystkim zachowania określane mianem agresji elektronicznej i cyberprzemocy. Mogą one przyjmować najróżniejsze formy, takie jak: agresja werbalna, zamieszczanie i rozprowadzanie kompromitujących materiałów czy zdjęć, tworzenie specjalnych obraźliwych stron, a nawet profili. Ofiarą różnych form cyberprzemocy pada nawet co piąty nieletni (22% nieletnich użytkowników Internetu), co jest przerażające dla nas, dorosłych. Innym, strasznym, stosunkowo nowym, trendem jest tzw. *seksting*, czyli przesyłanie własnych intymnych zdjęć lub filmików za pomocą telefonu komórkowego lub innych komunikatorów internetowych. Te skolei mogą być łatwo przechwycone i wykorzystane przeciwko autorowi w niewybredny sposób. W niedawnym badaniu (2018r.) Fundacji Dzieci Niczyje do wysłania takich materiałów (zdjęć lub filmików) przyznało się aż 12% młodych ludzi.

Jak my, dorośli, mamy zabezpieczyć własne dziecko przed wszystkimi tymi zagrożeniami? Z powszechnych badań problemu, jak i z rozmów z dziećmi i młodzieżą wiadomo, że często Rodzice nie mają pojęcia, co robią młodzi ludzie w Internecie. Dlatego zwracamy się do Was, Rodzice o towarzyszenie, na ile to jest możliwe, swojemu dziecku w jego odkrywaniu i używaniu Internetu. Ważne jest także to, by rozmawiać często z własnym dzieckiem o tym, jakie sytuacje mogą się przydarzyć w sieci. W naszej Placówce temat zagrożeń w Internecie jest elementem składowym zajęć wychowawczo – profilaktycznych, jednakże Wasze dzieci najwięcej czasu w sieci spędzają w domach rodzinnych. Najbardziej niebezpiecznym okresem są długie przerwy w nauce (nadchodzące ferie zimowe czy wakacje) kiedy to dzieci i młodzież godzinami potrafią buszować w sieci, dlatego zwracamy się do Państwa z gorącą prośbą o rodzicielską kontrolę tego, co robią w Internecie, taka ścisła współpraca w procesie socjoterapii przyniesie wymierne korzyści, gdyż uchroni naszych wychowanków, a Państwa dzieci od przykrych konsekwencji niewłaściwego użytkowania Internetu.

Rodziców zainteresowanych pogłębieniem wiedzy zachęcamy do sięgnięcia po bezpłatne publikacje np. wydane przez Polskie Centrum Programu Safer Internet (NASK i Fundację Dzieci Niczyje) kompendium „Bezpieczeństwo dzieci online” (<http://fdn.pl/> kompendium) a także poradnik dla Rodziców „Bezpieczne media” ([http://bezpiecznystarter.com/dosc/dc/Bezpieczne Media Final version.pdf](http://bezpiecznystarter.com/dosc/dc/Bezpieczne%20Media%20Final%20version.pdf))

Jolanta Myślińska